

ภาวะสังคมไทยไตรมาสสาม ปี 2564

วันจันทร์ที่ 22 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.30 น.
ณ ห้องประชุม 521 อาคาร 5 ชั้น 2
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. ความเคลื่อนไหวทางสังคม ไตรมาสสาม ปี 2564

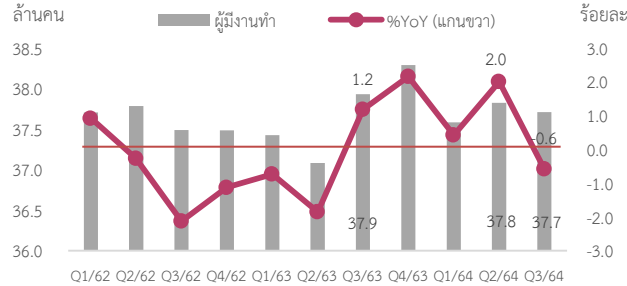
แรงงาน

ตลาดแรงงานได้รับผลกระทบรุนแรงจากมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีความเข้มงวด ส่งผลให้ผู้ว่างงานและอัตราการว่างงานสูงที่สุดตั้งแต่มี COVID-19

การจ้างงาน ไตรมาสสาม ปี 2564 ผู้มีงานทำมีจำนวนทั้งสิ้น 37.7 ล้านคน ลดลงร้อยละ 0.6 จากการลดลงของการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมที่ร้อยละ 1.3 ขณะที่ภาคเกษตรกรรมขยายตัวได้ร้อยละ 1.0 เนื่องจากเป็นช่วงเพาะปลูกพืชสำคัญ

การจ้างงานและอัตราการเปลี่ยนแปลงการจ้างงาน

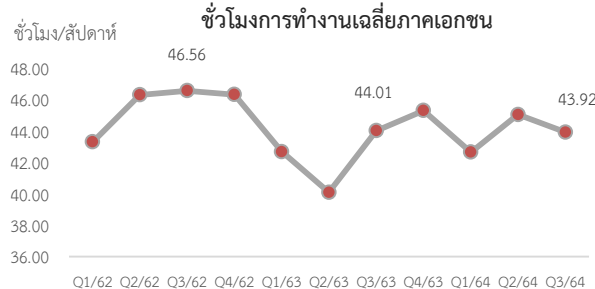
อัตราการเปลี่ยนแปลงของผู้มีงานทำรายสาขา (%YoY)

สาขาการผลิตที่การจ้างงานขยายตัวได้ดี อาทิ

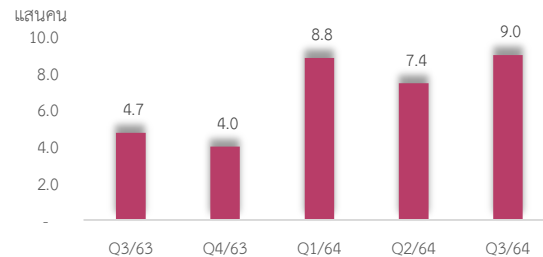

ชั่วโมงการทำงาน ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของภาคเอกชนอยู่ที่ 43.9 hrs/wk ลดลงมาจากช่วงปกติที่อยู่ที่ 46-47 hrs/wk และมีผู้ว่างงานชั่วคราวเพิ่มขึ้นมาก (ผู้มีงานทำที่ไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ หรือทำงานหลัก 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อาทิ ลาหยุด ลาป่วย ถูกพักงาน หรือสถานประกอบการหยุดกิจการชั่วคราว)

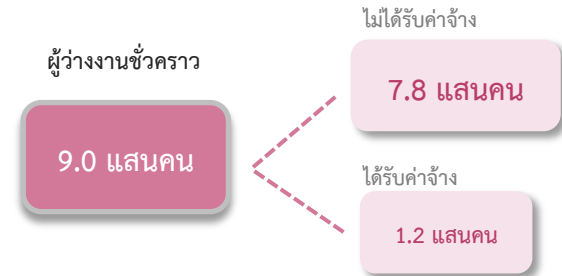
ที่มา: การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

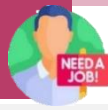
ผู้ว่างงานชั่วคราว

หมายเหตุ: ชั่วโมงการทำงานเป็นชั่วโมงการทำงานหลัก

ผู้ว่างงานชั่วคราว

- การว่างงาน มีจำนวนผู้ว่างงานทั้งสิ้น 8.7 แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 2.25 สูงสุดในช่วงที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19
- อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีอัตราการว่างงานสูงสุดร้อยละ 3.63 รองลงมาเป็นปวส.ร้อยละ 3.16
- อัตราการว่างงานตามกลุ่มอายุ พบว่า แรงงานที่มีอายุ 15-19 ปี มีอัตราการว่างงานสูงสุดร้อยละ 9.74 รองลงมาเป็นอายุ 20-24 ปี ที่ร้อยละ 8.35
- การว่างงานในระบบ ผู้รับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน มีจำนวน 2.3 แสนคน คิดเป็นสัดส่วนต่อผู้ประกันตน ร้อยละ 2.47 ลดลงจากไตรมาสก่อนและช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับการรับประโยชน์ทดแทนว่างงานด้วยเหตุสุดวิสัยมีจำนวนสูงถึง 2.4 แสนคน ในเดือนสิงหาคม เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้าที่มีจำนวน 1.0 แสนคน

การเปิดประเทศยังต้องมีมาตรการเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) การควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดที่ต้องมีความเข้มงวดมากขึ้น
- 2) การหามาตรการช่วยเหลือธุรกิจท่องเที่ยวขนาดเล็ก ซึ่งอาจไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการเปิดประเทศฯ
- 3) การอำนวยความสะดวกในการจ้างงานให้กับภาคการท่องเที่ยวซึ่งอาจมีปัญหาด้านแรงงาน
- 4) การดำเนินมาตรการอื่นควบคู่กันเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและการจ้างงาน โดยเฉพาะจาก พ.ร.ก. กู้เงินฯ ฉบับใหม่ ซึ่งต้องเน้นให้เป็นโครงการที่ก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น

การผ่อนคลายมาตรการควบคุมการระบาด การเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยว และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ผลกระทบของอุทกภัยต่อแรงงานภาคเกษตร และมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร

อาจต้องมีมาตรการสนับสนุนด้านการเงินเพื่อนำไปใช้ในการซ่อมแซมบ้านเรือน และเป็นทุนในการทำการเกษตรอีกทางหนึ่งด้วย

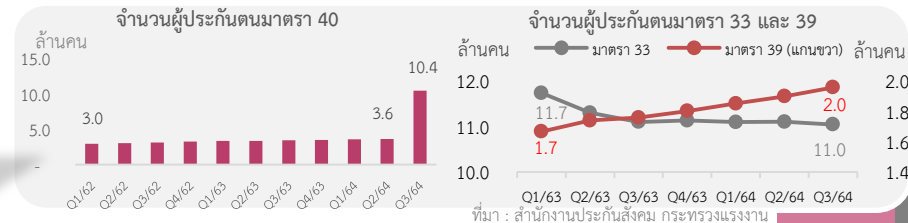
การคาดการณ์ค่าครองชีพที่อาจปรับเพิ่มขึ้นจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งจะกระทบต่อค่าครองชีพของประชาชน โดยเฉพาะผู้ว่างงานชั่วคราวที่ไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งมีจำนวนสูงถึง 7.8 แสนคน ทำให้แรงงานกลุ่มนี้มีปัญหาในการดำรงชีพ

การจัดการปัญหาการสูญเสียทักษะจากการว่างงานเป็นเวลานาน และการยกระดับทักษะให้กับแรงงาน

ซึ่งแรงงานอาจสามารถใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรมออนไลน์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ว่างงานเป็นเวลานาน

การส่งเสริมให้แรงงานที่ประกอบอาชีพอิสระที่ลงทะเบียนเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ของสำนักงานประกันสังคม เพื่อรับการช่วยเหลือเยียวยาให้เป็นผู้ประกันตนอย่างต่อเนื่อง

หนี้สินครัวเรือน

ในไตรมาส 2 ปี 2564 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.0 จากร้อยละ 4.7 ในไตรมาสก่อน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.3 ต่อ GDP ขณะที่คุณภาพสินเชื่อในภาพรวมทรงตัว แต่ต้องเฝ้าระวังสินเชื่อบัตรเครดิตที่มีหนี้เสียมากขึ้น

DEBT	รายปี			รายไตรมาส							
	2561	2562	2563	Q3-62	Q4-62	Q1-63	Q2-63	Q3-63	Q4-63	Q1-64	Q2-64
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท) 1	12.83	13.49	14.03	13.25	13.49	13.50	13.59	13.77	14.03	14.14	14.27
%QoQ	-	-	-	1.3	1.8	0.1	0.6	1.3	1.9	0.7	1.0
%YoY	6.0	5.1	4.0	5.6	5.1	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.0
ผลรวมของ GDP Nominal ใน 4 ไตรมาส(ล้านล้านบาท) 2	16.36	16.90	15.70	16.82	16.90	16.84	16.22	15.90	15.70	15.60	15.98
สัดส่วนหนี้ต่อ GDP (1/2)	78.4	79.8	89.4	78.8	79.8	80.2	83.8	86.6	89.4	90.6	89.3

การเพิ่มขึ้นของหนี้สินครัวเรือนเกิดจากการขยายตัวของหนี้เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ อุปโภคบริโภคส่วนบุคคล และธุรกิจ

อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน จำแนกรายวัตถุประสงค์ (ร้อยละ)

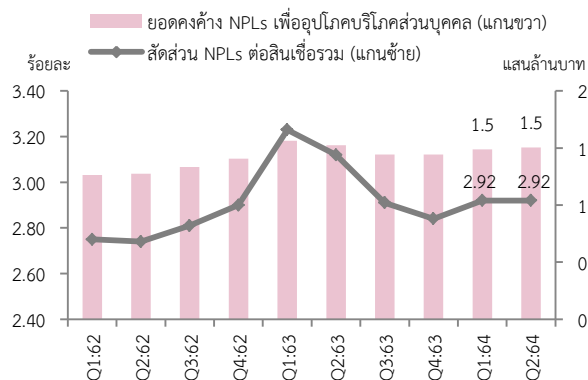
ณ สิ้นสุดระยะเวลา (%YoY)	2563				2564	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	4.1	3.8	3.9	4.0	4.7	5.0
เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์	3.7	4.5	5.1	5.3	6.0	6.0
เพื่อยานยนต์	6.2	4.4	4.1	3.3	2.9	2.7
เพื่อการประกอบธุรกิจ	1.1	1.9	2.5	3.9	6.0	7.6
เพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	6.1	5.3	5.6	5.5	6.5	6.3
- สินเชื่อส่วนบุคคล	6.5	6.0	6.2	6.5	6.5	6.5
- สินเชื่อบัตรเครดิต	2.6	-0.2	0.9	-1.3	6.0	4.4
สินเชื่ออื่นๆ	3.2	-0.6	4.0	-5.4	-7.8	-6.3

6.7 ลบ. (46.9%) 2.7 ลบ. (18.7%) 4.9 ลบ. (34.3%)

สินเชื่อกับผู้มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน สินเชื่อเพื่อธุรกิจ สินเชื่อเพื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล

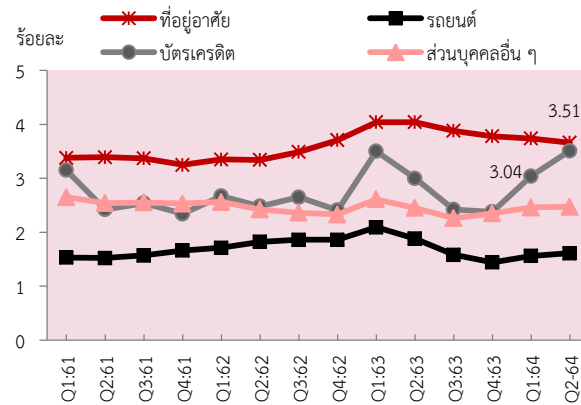
คุณภาพของสินเชื่อทรงตัว โดยสัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ร้อยละ 2.92 เท่ากับไตรมาสก่อน

ยอดคงค้าง NPLs เพื่ออุปโภคบริโภค และ สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม

สินเชื่อบัตรเครดิตที่มีหนี้เสียเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.04 เป็นร้อยละ 3.51

สัดส่วน NPLs ของสินเชื่อรายวัตถุประสงค์ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แนวโน้มหนี้สินครัวเรือน

หนี้สินครัวเรือนอาจมีแนวโน้ม**เพิ่มขึ้น** โดยมีสาเหตุมาจาก

1 เศรษฐกิจยังไม่สามารถกลับมาขยายตัวได้ในระดับปกติ

แม้ว่าปี 2564 ที่ผ่านม เศรษฐกิจไทยจะขยายตัวได้ แต่เป็นการขยายตัวจากฐานต่ำ ซึ่งให้เห็นว่ารายได้ครัวเรือนจะยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ ซึ่งจะกระทบต่อสภาพคล่องของครัวเรือนและความสามารถในการชำระหนี้

2 ผลกระทบของอุทกภัย

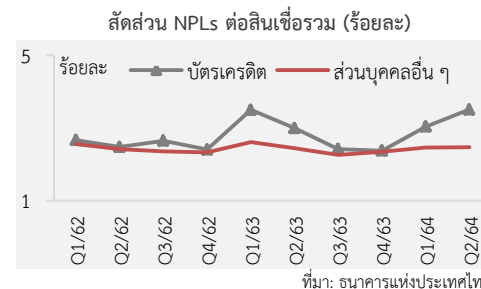
จะทำให้ครัวเรือนต้องก่อหนี้เพื่อนำมาซ่อมแซมบ้านเรือนและเครื่องใช้ที่ได้รับ ความเสียหายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการก่อหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภค

ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ

หนี้เสียโดยเฉพาะบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคล

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และหากลูกหนี้มีคิณัดชำระจะต้องเสียดอกเบี้ยปรับในอัตราที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับหนี้ประเภทอื่น

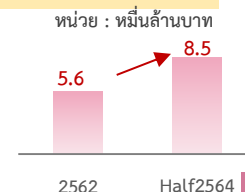

การส่งเสริมให้ลูกหนี้เข้าร่วมมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้

จากปัจจุบันที่หนี้เสียในภาคครัวเรือนยังอยู่ในระดับสูง จึงควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ลูกหนี้เข้ามาปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อลดภาระและเพิ่มสภาพคล่องให้กับลูกหนี้

การก่อกั้นนอกระบบเพิ่มขึ้น

จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ณ ครึ่งปี 2564 พบว่ามูลค่าหนี้นอกระบบเพิ่มขึ้นถึง 1.5 เท่าจากปี 2562

สุขภาพและการเจ็บป่วย

- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลง แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต ซึ่งอาจทำให้การฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้น รวมทั้งผู้ติดเชื้ออาจมีอาการหลงเหลือหลังติดเชื้อ COVID-19 หรือ “LONG COVID”

จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (หน่วย : ราย)

	2563		2564			%YoY Q3/2564
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	
ปอดอักเสบ	35,389	54,035	45,417	27,980	41,215	16.5
ไข้เลือดออก	36,187	8,601	2,392	2,657	2,535	-93.0
มือ เท้า ปาก	5,003	21,642	12,440	3,540	1,324	-73.5
ไข้หวัดใหญ่	8,293	10,987	5,687	2,242	998	-88.0
บิด	586	396	422	295	199	-66.0
หัด	194	126	104	59	21	-89.2
ฉีหนู	526	512	227	241	231	-56.1
ใช้สมองอักเสบ	266	177	244	144	110	-58.6
อหิวาตกโรค	2	2	0	1	0	-100.0
ไข้กาฬหลังแอ่น	2	2	2	3	0	-100.0
พิษสุนัขบ้า	1	0	0	2	1	0.0
รวม	86,449	96,480	66,935	37,128	46,634	-46.1
อัตราต่อประชากรแสนคน	130.4	145.5	100.7	55.8	70.1	

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564

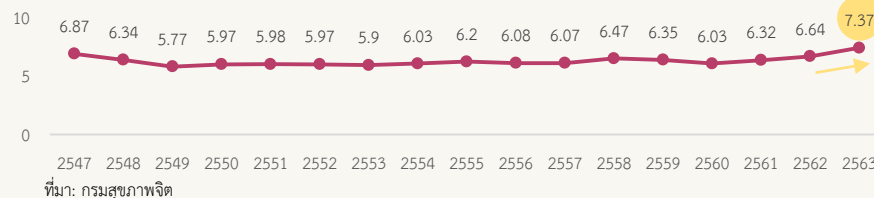
ที่มา: รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง 506 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ประเด็นติดตามและเฝ้าระวัง

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและความเครียด อาจทำให้การฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้น

อัตราการฆ่าตัวตายปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็น 7.37 รายต่อประชากรแสนคน จากที่ทรงตัวอยู่ในระดับ 5-6 รายต่อประชากรแสนคน ในช่วงปี 2547-2562

อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ (รายต่อประชากรแสนคน)

ผู้ที่เคยติดเชื้อ COVID-19 อาจมีอาการหลงเหลือหลังติดเชื้อ หรือ “LONG COVID”

อาทิ เหนื่อย อ่อนเพลีย ความจำ/สมาธิสั้น หายใจลำบาก ปวดกล้ามเนื้อ/ข้อต่อ ซึมเศร้า/วิตกกังวล ซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยในกลุ่มนี้มีปัญหาด้านสุขภาพในระยะยาว และอาจเป็นภาระต่อระบบสาธารณสุขในอนาคต

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

- การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืโดยรวมลดลงร้อยละ 2.0 โดยเป็นการลดลงของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 2.1 และการบริโภคบุหรืร้อยละ 1.7 นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวังผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีบุหรืใหม่

ค่าใช้จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรืของครัวเรือน (หน่วย : ล้านบาท)

	Q3/63	Q4/63	Q1/64	Q2/64	Q3/63
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื	58,587	78,457	74,195	66,746	57,433
%YoY	-5.4	-3.2	-2.8	-2.4	-2.0
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	35,113	49,184	46,319	38,244	34,577
%YoY	-7.5	-4.7	-4.2	-2.9	-2.1
- บุหรื	23,474	29,273	27,876	28,502	22,856
%YoY	-2.4	-0.5	-0.4	-1.6	-1.7

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กองบัญชีประชาชาติ

ประเด็นติดตามและเฝ้าระวัง

ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีบุหรืใหม่ จะส่งผลให้ราคาบุหรืปรับตัวสูงขึ้น และอาจทำให้ประชาชนหันไปบริโภคสินค้าทดแทน อาทิ ยาเส้น บุหรืไฟฟ้า รวมถึงอาจส่งผลต่อการลักลอบนำเข้าบุหรืผิดกฎหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กอายุระหว่าง 20-24 ปี ที่การสูบบุหรืยังอยู่ในระดับสูง

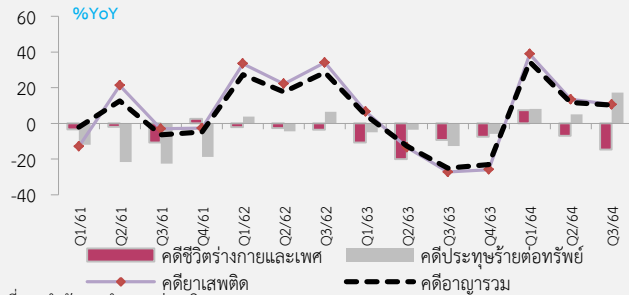
ดังนั้น ต้องมีการควบคุมสินค้าที่มทดแทนบุหรืควบคู่ไปด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งระบบ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพที่ดีและลดอัตราการเป็นโรคมจากการสูบบุหรืได้

ความมั่นคง

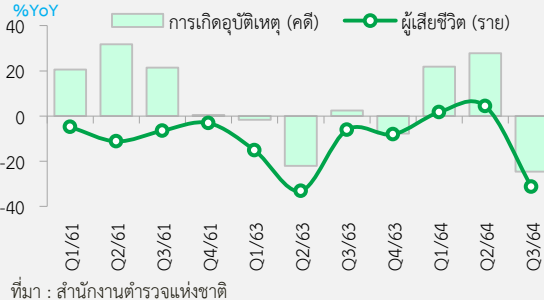
“คดีอาญารวมเพิ่มขึ้น/การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนและผู้เสียชีวิตลดลง และการร้องเรียนของ สคบ.ลดลง และสำนักงาน กสทช.เพิ่มขึ้น”

%YoY	รายปี		รายไตรมาส										
	2562	2563	Q1/62	Q2/62	Q3/62	Q4/62	Q1/63	Q2/63	Q3/63	Q4/63	Q1/64	Q2/64	Q3/64
คดีอาญารวมรับแจ้ง (คดี)	432,426	369,732	102,328	109,451	113,850	106,797	106,885	95,494	85,281	82,072	143,742	106,476	94,037
%YoY	22.5	-14.5	27.2	17.6	28.6	17.2	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	34.5	11.7	10.3
- ยาเสพติด	27.5	-15.6	33.4	22.1	34.0	21.6	6.5	-13.5	-27.3	-26.0	38.8	13.4	10.5
- คดีชีวิตร่างกายและเพศ	-6.0	-12.2	-2.1	-2.6	-3.5	-15.6	-10.8	-20.1	-9.4	-7.5	7.3	-7.0	-14.7
- คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	1.9	-7.0	3.7	-4.5	6.4	1.6	-5.0	-3.5	-12.8	-6.0	8.1	5.1	17.3
การรับแจ้งอุบัติเหตุ (ราย)	101,020	93,608	26,923	25,055	23,007	26,035	26,460	19,546	23,563	24,039	32,251	24,979	17,762
%YoY	-2.4	-7.3	0.1	-5.1	-4.1	-0.8	-1.7	-22.0	2.4	-7.7	21.9	27.8	-24.6
- ผู้เสียชีวิต (ราย)	3.9	-15.9	4.8	8.7	5.6	-2.8	-15.2	-33.1	-6.1	-8.1	1.7	4.3	-31.3
การคุ้มครองผู้บริโภค (ราย)	17,223	17,709	3,216	6,229	4,438	3,340	2,865	5,364	4,752	4,728	4,579	4,457	4,318
%YoY	70.0	2.8	22.5	176.1	54.7	40.2	-10.9	-13.9	7.1	41.6	59.8	-16.9	-9.1
- การรับเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ.	109.2	2.6	54.4	251.5	82.1	64.8	-6.4	-15.8	7.5	39.7	48.9	-20.1	-14.5
- การรับเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช.	-38.4	5.2	-43.7	-34.5	-33.8	-40.1	-36.6	14.1	3.1	58.2	150.5	18.7	40.6

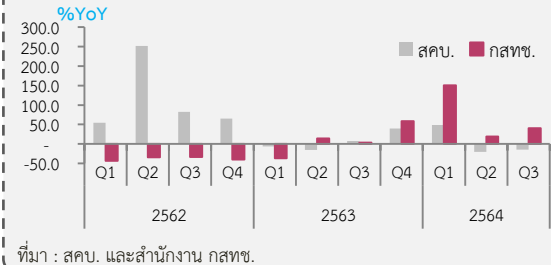
“คดีอาญารวม เพิ่มขึ้น จากคดียาเสพติดและคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน

“การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน และผู้เสียชีวิต ลดลง”

“ การรับเรื่องร้องเรียนของ สคบ. ลดลง ขณะที่การรับเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน กสทช. เพิ่มขึ้น ”

2. สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

ไตรมาสสาม ปี 2564

มรดกทางวัฒนธรรม โอกาสของ Soft Power กับการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย

ประเทศไทยสามารถใช้ Soft Power เป็นตัวขับเคลื่อน เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แต่ต้องมีการกำหนดเป้าหมาย หน่วยงานรับผิดชอบ และ มาตรการส่งเสริมที่ครอบคลุม เพื่อให้สามารถใช้วัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง

จากนโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ที่ให้ความสำคัญในการใช้อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรมและบริการ ที่มีมูลค่าสูง ซึ่งต้องอาศัย กระบวนทัศน์ในการพัฒนา 3 เรื่อง

- 1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงวัฒนธรรม
- 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมเป็นเทคโนโลยี
- 3) เปลี่ยนจากภาคการผลิตสินค้า ไปสู่ภาคบริการ

นำความได้เปรียบของประเทศสู่ความสามารถในการแข่งขัน

ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ

ความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรม

5 วัฒนธรรมสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพของไทย (5F)

อาหาร มวยไทย ผ้าไทยและแพชั่น ภาพยนตร์ เทศกาล

ประเทศไทยทรงอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม เป็นอันดับ 5 ของโลก

World's Best Countries For Cultural Heritage Influence, 2021

Rank	Country	Score
1	Italy	95.99
2	Greece	95.61
3	Spain	95.23
4	India	95.23
5	Thailand	93.67

CEOWORLD
Magazine

ที่มา :

นโยบายของไทยในปัจจุบันเน้นการนำวัฒนธรรมมาต่อยอดในการผลิตสินค้าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้ **Soft Power** เป็นอีกหนึ่งแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์

นิยามและแนวคิดของ “Soft Power

โจเซฟ เอส ไนย์ จูเนียร์ ให้ความหมายว่า Soft Power ว่าเป็นความสามารถในการส่งผลกระทบต่อผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยแรงดึงดูด หรือจูงใจ มากกว่าการบีบบังคับ โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ วัฒนธรรม ค่านิยมทางการเมือง และนโยบายต่างประเทศ

มรดกทางวัฒนธรรม โอกาสของ Soft Power กับการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย

ตัวอย่าง เกาหลีใต้ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วย Soft Power ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ

ด้านวัฒนธรรม

เกาหลีใต้มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนและต่อเนื่องโดยใช้นโยบายที่เรียกว่า คลื่นเกาหลี (Korea Wave) หรือ ฮัลลยู (Hallyu) ตั้งแต่ปี 2540

ด้านค่านิยม

ใช้นโยบายการพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่กับการปกป้องสิ่งแวดล้อม ทำให้เกาหลีใต้มีภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาคมโลก

นโยบายต่างประเทศ

มียุทธศาสตร์ Global มีการประชาสัมพันธ์ประเทศ และส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาเกาหลีใต้ โดยมีสถาบัน King Sejong ใน 51 ประเทศ

การดำเนินงานที่เอื้อต่อการยกระดับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 1) การกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักครอบคลุมในทุกด้าน และ 2) มีนโยบายและการสนับสนุนที่หลากหลายตลอดห่วงโซ่อุปทาน

ธุรกิจในเชิงวัฒนธรรมของเกาหลีใต้ (Content Industry)

เป็นที่รู้จักทั่วโลก และมีการส่งออกเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่มีมูลค่าสูงถึง **1.02** หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2562 เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจากปี 2557

เกิดกระแสความนิยมเกาหลีที่ส่งผลต่อกิจกรรมอื่น อาทิ **การท่องเที่ยว**

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก

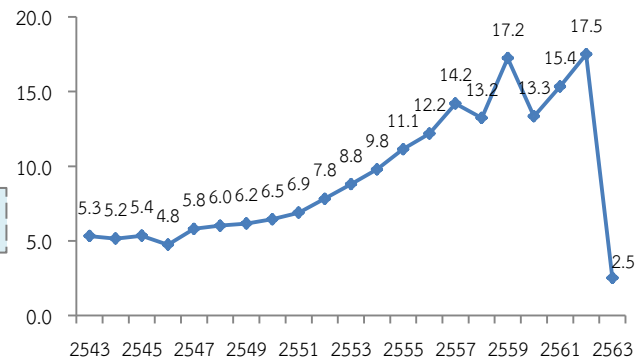
5.3 → **17.5**

ปี 2543

ปี 2562

(หน่วย: ล้านคน)

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในปี 2543 -2563 (ล้านคน)

ที่มา: Statista Research Department

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

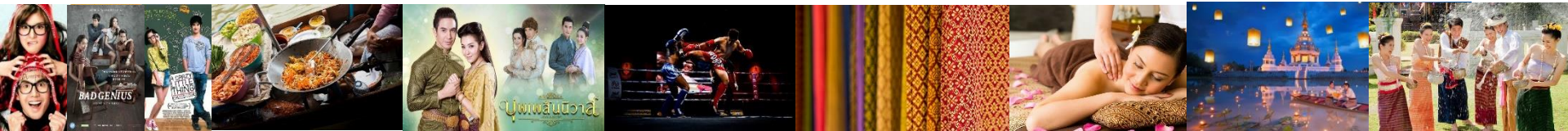
การตั้งเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน ที่มีความชัดเจนถึงระดับนโยบายและจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนให้เกิดการรับรู้ และยอมรับในสินค้าและบริการ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

หน่วยงาน และการขับเคลื่อน ควรมีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบและรูปแบบการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและรวมถึงภาคเอกชน อีกทั้งควรมีการกำหนดอุตสาหกรรมเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนด้วย Soft Power

การส่งเสริม และสนับสนุน ไทยยังขาดการส่งเสริมหรือสนับสนุนตลอดห่วงโซ่ อาจต้องมีการสอดแทรกวัฒนธรรมไว้ในสินค้าและบริการต่าง ๆ อาทิ การส่งเสริมให้เอกชนนำเสนอวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ไว้ในละคร หรือภาพยนตร์ และการสนับสนุนให้ดารา นักแสดง หรือนักกีฬา และบุคคลที่มีชื่อเสียงระดับโลกให้มีบทบาทเสมือนทูตวัฒนธรรม จะส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมของประเทศให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

Blockchain กับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐ

การกำหนดนโยบายและการให้สวัสดิการในปัจจุบัน อยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น ดังนั้น **ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลและการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ** เป็นสิ่งสำคัญ

➤ **Blockchain** เป็นเทคโนโลยีที่มีบทบาทในปัจจุบัน

Blockchain เป็นเทคโนโลยีสำหรับการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology) โดยข้อมูลจะถูกกระจายไปบันทึกอยู่ในทุกอุปกรณ์ที่อยู่ในเครือข่าย โดยจัดเรียงไว้เป็นลำดับ

การใช้ Blockchain ในภาครัฐมี
ความแพร่หลายมากขึ้น

ปี 2560 : 117 Blockchain ใน 26 ประเทศทั่วโลก

ปี 2561 : 203 Blockchain ใน 46 ประเทศทั่วโลก

เพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว ใน 1 ปี

ที่มา: OEDC, 2018, Observatory of Public Sector Innovation: Blockchain and its Use in the Public Sector

ข้อดีของการจัดเก็บข้อมูลด้วย Blockchain

- ข้อมูลมีความถูกต้อง แม่นยำ และโปร่งใส
- การตรวจสอบย้อนกลับถึงที่มาที่ไปของข้อมูล
- ช่วยลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นออกไปได้
- กำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูล การเปิดเผย หรือเงื่อนไขการเข้าถึงข้อมูลได้

สอดคล้องกับ

“ ผลสำรวจความเห็นของผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศภาครัฐ
(Chief Information Office : CIO) ”

ภาครัฐให้ความสำคัญกับ
การนำ Blockchain มาใช้
ในงานบริการภาครัฐ
มากขึ้น

ร้อยละ 42

: สนใจนำ Blockchain มาใช้งาน

ร้อยละ 22

: วางแผนการนำ Blockchain มาใช้
ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ที่มา: Holgate, 2018 อ้างจาก สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน, 2564)

Blockchain กับ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐ

- ประเทศไทยให้ความสำคัญกับประเด็นการจัดการข้อมูล ซึ่งจะเห็นได้จากแผนพัฒนามิติต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ซึ่งหากประเทศไทยนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้ในการให้บริการประชาชนและการจัดการข้อมูลของภาครัฐมากขึ้น จะมีส่วนสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการทำงานและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้

สามารถแบ่ง การนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้กับงานบริการภาครัฐ ได้เป็น 3 กลุ่ม

1

การพิสูจน์ตัวตน (Identity Management)

- การยืนยันตัวบุคคลหรือการพิสูจน์ตัวตนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน อาทิ การรับบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของภาครัฐ
- ตัวอย่างโครงการ อาทิ **การจัดเก็บสูติบัตรของเด็กทารกแรกเกิด ข้อมูลทางชีวภาพอื่น ๆ** โดยข้อมูลจะถูกเข้ารหัสพร้อมใช้ลายเซ็นดิจิทัลเช่นกัน และถูกจัดเก็บใน Distributed ledger ซึ่งเข้าถึงได้เฉพาะผู้ที่ได้รับอนุญาต เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับระบบพิสูจน์ตัวตน ป้องกันการโจรกรรมเอกลักษณ์บุคคล

2

การบริหารจัดการการจัดเก็บข้อมูล (Data Record Management)

- เพื่อบริหารจัดการข้อมูลการลงทะเบียนเอกสารสำคัญที่ออกโดยหน่วยงานภาครัฐ จะช่วยให้การเข้าถึงและการใช้ข้อมูลง่ายขึ้น รวมถึงมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือ
- ตัวอย่างโครงการ อาทิ **การจัดเก็บและส่งต่อข้อมูลประวัติการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย** ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่ถูกต้องระหว่างผู้ให้บริการและผู้ป่วย รวมทั้งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยเฉพาะกรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน และคนไข้ไม่เคยใช้บริการของสถานพยาบาลนั้นมาก่อน

3

การติดตามธุรกรรม (The Transaction Traceability)

- การตรวจสอบติดตามข้อมูลการทำธุรกรรมแบบย้อนกลับทั้งห่วงโซ่อุปทาน จะช่วยให้เกิดความโปร่งใส เป็นกลาง น่าเชื่อถือ และมีความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล
- ตัวอย่างโครงการ อาทิ **การตรวจสอบความปลอดภัยของอาหารทั้งห่วงโซ่อุปทาน** ทำให้สามารถตรวจสอบความปลอดภัยของอาหารได้ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนไปถึงมือผู้บริโภคได้แบบ Real Time และ **โครงการพัฒนาตรวจสอบเส้นทางการซื้อขายัญญา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมัญญา** ซึ่งจะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายและการจัดเก็บรายได้จากการทำอุตสาหกรรมัญญามีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบการกระทำความผิด

ตัวอย่างการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้ในงานภาครัฐของ ประเทศไทย

- การคืนภาษีของนักท่องเที่ยว (VAT Refunds for Tourists) ผ่านแอปพลิเคชัน Thailand VRT

: นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบข้อมูลการซื้อสินค้าและบริการ รวมทั้งข้อมูลการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นการอำนวยความสะดวก ลดระยะเวลาการดำเนินการ ลดค่าใช้จ่ายการบริการภาครัฐ และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ

ลดระยะเวลาดำเนินการ

:

34
วันทำการ

3
วันทำการ

- ระบบให้บริการหนังสือค้ำประกันอิเล็กทรอนิกส์ (e-LG) สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)

: ทำให้การยื่นหนังสือรับรองกับภาครัฐมีความสะดวกมากขึ้น การบริการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความโปร่งใส เป็นธรรม ภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยลดการใช้กระดาษ และลดความซับซ้อนการเชื่อมต่อกับธนาคารต่าง ๆ

อนุมัติรายการได้เร็วที่สุด
ภายใน 10 นาที

จากเดิมใช้เวลา 3-7 วัน

ข้อเสนอแนวทางในการนำเทคโนโลยี Blockchain มาใช้สำหรับภาครัฐ

1. บูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ตั้งแต่การเชื่อมโยงข้อมูล การบริการและการดำเนินงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนด้านงบประมาณและการดูแลระบบ
2. มีหน่วยงานกำกับดูแล ออกกฎหมาย และกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการใช้ Blockchain
3. พัฒนาบุคลากรในการพัฒนาและดูแลระบบฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยี ดังนี้
 - การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ให้มีความครอบคลุมทั่วถึง อาทิ โครงข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในระดับภูมิภาคและพื้นที่ห่างไกล
 - ปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นเอกสารให้มีลักษณะเป็นดิจิทัล
 - ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบภายในส่วนราชการ/หน่วยงาน ให้เอื้อต่อการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน

การจัดการปัญหาน้ำท่วมในต่างประเทศ : บทเรียนสำหรับประเทศไทย

- อิทธิพลจากมรสุม
- ภูมิประเทศที่เป็นที่ลุ่ม

น้ำท่วม

ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

จำนวน → + 40,000 ครั้ง

มูลค่า
ความเสียหาย → + 12.59
ล้านล้านบาท

การจัดการน้ำท่วมของไทยที่ผ่านมา

หลังจากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่เมื่อ ปี 2554

- การบริหารจัดการน้ำ/อ่างเก็บน้ำ
- การจัดทำผังการใช้ที่ดิน/การใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ
- การปรับปรุงลำน้ำและคันกั้นน้ำริมแม่น้ำสายหลัก
- การจัดหาทางน้ำหลากและทางผันน้ำ

กรมโยธาธิการ
และผังเมือง)

สร้างพังกั้นน้ำและ
เขื่อนป้องกันตลิ่ง

49,000 กม.

กรมชลประทาน

สร้างพังกั้นน้ำ

4,027 กม.

กรมเจ้าท่า

ใช้งบประมาณในการศึกษา,
ก่อสร้าง, บำรุงรักษา
เขื่อนป้องกันตลิ่ง
ปี 2554-2564 รวม

5,922.26 ล้านบาท

เอกชน

2556

สร้างเขื่อนสำเร็จรูป
ใน 12 นิคมอุตสาหกรรม

มูลค่า

6,000 ล้านบาท

2564

สร้างกำแพงคอนกรีต
79 กิโลเมตร มูลค่า

3,000 ล้านบาท

ที่มา: อภิชาติ อนุมูลอำไพ

พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

- การเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
- การจัดระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง
- การจัดการพื้นที่น้ำท่วมและพื้นที่ชะลอน้ำ
- การบรรเทาอุทกภัยในเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ
- สนับสนุนการปรับตัวและเผชิญเหตุ

ความก้าวหน้าการดำเนินการ

การปรับปรุงทางน้ำและเพิ่ม
ประสิทธิภาพการระบายน้ำ

เป้าหมาย: 870 กิโลเมตร
ทำไปแล้ว 34%

การป้องกันตลิ่ง

เป้าหมาย: 1,561 กิโลเมตร
ทำไปแล้ว 10%

การมีพื้นที่ที่ได้รับการป้องกันและ
ลดผลกระทบ

เป้าหมาย: ชุมชนเมือง 185 แห่ง
พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย 9.88 ล้านไร่
ทำไปแล้ว 75%

คนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง
มีการปรับตัว

อยู่ระหว่างการ
ดำเนินการ 90 แห่ง

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

บทเรียนและการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่สำคัญจากประเทศต่าง ๆ

1 การป้องกันน้ำท่วมต้องให้ความสำคัญกับลักษณะของพื้นที่

เนเธอร์แลนด์ มีระบบการบริหารจัดการน้ำขนาดใหญ่ (Delta Works) โดยสร้างเขื่อน ประตูระบายน้ำ พังกั้นน้ำ สถานีสูบน้ำ กำแพงกันคลื่นทะเล เพื่อป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง

จีน มีระบบจัดการน้ำในเขตเมือง ตามแนวคิดเมืองฟองน้ำ (Sponge city) โดยออกแบบให้เมืองมีโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถดูดซับน้ำ กักเก็บ กรอง/จัดการน้ำฝน เพื่อควบคุมน้ำและลดปัญหาน้ำท่วม

ญี่ปุ่น มีการจัดการน้ำส่วนเกินและพื้นที่ชะลอน้ำ โดยการสร้างทางผันน้ำได้ดินขนาดใหญ่ พื้นที่กักเก็บและระบบระบายน้ำ

สหรัฐอเมริกา ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยการเสนอซื้อพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม ประมาณ 25,000 แห่ง เพื่อปรับเปลี่ยนให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำทำหน้าที่รองรับน้ำ

2

การแจ้งเตือนมีส่วนสำคัญในการบรรเทาผลกระทบ

ญี่ปุ่น มีระบบเตือนภัย J-ALERT ซึ่งเป็นสื่อสารผ่านดาวเทียมที่ใช้ในการแจ้งเตือน และแนะนำข้อควรปฏิบัติแก่ประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ

ฟิลิปปินส์ มีระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีการรวบรวมข้อมูลด้านอากาศ เพื่อใช้พยากรณ์และคาดการณ์เส้นทางน้ำ รวมทั้งมีระบบเตือนภัยผ่านเว็บไซต์และแอปพลิเคชันบนมือถือ เพื่อให้ประชาชน/ภาครัฐเตรียมการรับมือ

จีน มีศูนย์ต่อต้านภัยแล้งและอุทกภัย และสร้างสถานีสังเกตการณ์น้ำท่วมกว่า 30,000 แห่งเลียบบแม่น้ำแยงซี เพื่อจัดทำฐานข้อมูลและใช้พยากรณ์สถานการณ์และเตือนภัยแก่ประชาชน

3

การบริหารจัดการและการเตรียมพร้อมรับมือเมื่อเผชิญเหตุ

สหรัฐอเมริกา มีสำนักงานบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินเพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างทหาร หน่วยงานภาครัฐและอาสาสมัครจากที่ต่าง ๆ

จีน มีศูนย์บรรเทาภัยแล้งและควบคุมอุทกภัยแห่งชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในเรื่องการจัดการน้ำ

ญี่ปุ่น มีสำนักงานจัดการภัยพิบัติและอค์ภัย รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่สำหรับผู้ประสบภัยในช่วงเกิดภัยพิบัติกระจายอยู่ทั่วประเทศ เพื่อใช้เป็นที่ศูนย์เครื่องมื่อสถานพยาบาล รวมทั้งรองรับการอพยพของประชาชนและดูแลผู้ประสบภัย

ประเด็น/แนวทางในการจัดการปัญหาน้ำท่วมที่ต้องให้ความสำคัญ

1

ผังเมือง/ผังน้ำ เป็นหลักการพื้นฐาน
สำคัญของการบริหารจัดการน้ำท่วม

2

การคาดการณ์สถานการณ์และเส้นทาง
การไหลของน้ำที่ชัดเจน

3

ระบบเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม
ต้องทันต่อสถานการณ์และทั่วถึง

4

การพัฒนา/ฟื้นฟู/บำรุงรักษาพื้นที่รองรับ
น้ำและพื้นที่ชะลอน้ำให้มีมากขึ้นและ
พร้อมใช้งาน

5

การสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวของ
ประชาชนเพื่อพร้อมรับมือกับ
สถานการณ์น้ำท่วม

6

การเตรียมพื้นที่รองรับกรณีมีผู้ประสบภัย

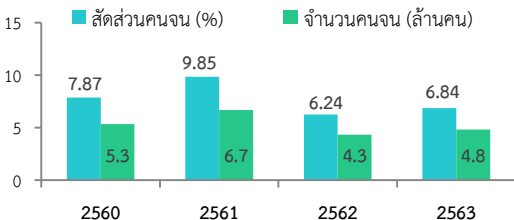
3

บทความ

“COVID-19 ภัยต่อสุขภาพ กับความยากจนและความเหลื่อมล้ำ”

สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในปี 2563

ความยากจนไม่ได้เพิ่มขึ้นมากอย่างที่คาดการณ์ไว้

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

คนจนเพิ่มขึ้น 0.5 ล้านคน

4.3 → 4.8

ปี 2562 ปี 2563

สัดส่วนคนจนเพิ่มขึ้น (%)

6.24 → 6.84

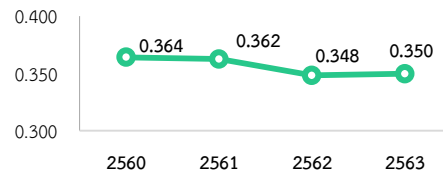

ความเหลื่อมล้ำเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

0.348 → 0.350

ปี 2562 ปี 2563

กระทบรายได้ครัวเรือนโดยเฉพาะ

“ครัวเรือนรายได้น้อย”

รายจ่ายเพื่ออุปโภคบริโภค **ลดลง** แต่รายจ่ายจำเป็น **เพิ่มขึ้น**

รายจ่ายด้านเวชภัณฑ์/รักษาพยาบาล
ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

มาตรการช่วยเหลือเยียวยาของรัฐบาล ช่วงการระบาดของ COVID-19
ครอบคลุมประชาชนมากกว่า 40 ล้านคน ภายใต้

- โครงการเราไม่ทิ้งกัน
- การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง
- กลุ่มตกหล่น อาทิ ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และลูกจ้างในระบบประกันสังคมที่จ่ายเงินสมทบไม่ครบ 6 เดือน
- กลุ่มผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ช่วยเหลือเพิ่มเติมช่วงปลายปี 2563

ช่วยเหลือประชาชนเฉลี่ย 13,473 บาท ต่อคนต่อปี*

(1,123 บาทต่อคนต่อเดือน)

คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 ของเส้นความยากจน

*เฉพาะโครงการช่วยเหลือเยียวยาตาม พ.ร.ก. เงินกู้

“สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ
จึงต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้”

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำหาก ไม่มี การช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐ

สถานการณ์จริงที่ประชาชนได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐ

กรณีที่รัฐไม่ให้ความช่วยเหลือเยียวยา คาดว่า

ความยากจน

4.8 ล้านคน (6.84%)

จำนวน **11.02** ล้านคน (**15.9%**) หรือเพิ่มขึ้นกว่า 6 ล้านคน

ความเหลื่อมล้ำ

Gini = 0.350

Gini = **0.383** ความเหลื่อมล้ำจะถอยหลังไป 7 ปี

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

แม้จะมีมาตรการช่วยเหลือของรัฐแต่ยังมีประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ ได้แก่

1

สมาร์ทโฟน/อินเทอร์เน็ต/ทักษะดิจิทัล ส่งผลต่อการเข้าถึงความช่วยเหลือเยียวยา และเป็นภาระที่ครัวเรือนรายได้น้อยต้องรับเพิ่มขึ้น

ปี 2563
ครัวเรือนรายได้น้อย

เข้าถึงสมาร์ทโฟน

75.27%

เข้าถึงอินเทอร์เน็ต

54.22%

ค่าใช้จ่ายเพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

ปี 2563

160.33

บาท/ครัวเรือน/เดือน

ครัวเรือน **18%** มีทักษะดิจิทัลต่ำ

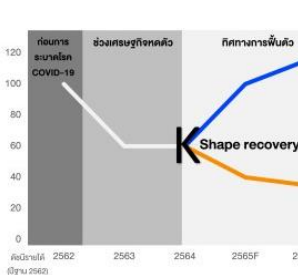
โดยมักเป็นกลุ่มคนตกงานหรือทำงานที่ใช้แรงงานเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายของการช่วยเหลือเยียวยา

ที่มา : รุ่งเกียรติ (2564)

2

COVID-19 ส่งผลกระทบบที่แตกต่างกันในแต่ละสาขาเศรษฐกิจ และอาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้นในภายหลัง

ลักษณะการฟื้นตัวจาก COVID-19 แบบ K-shape

ธุรกิจฟื้นตัวแล้ว

ยางพารา พลังงาน อิเล็กทรอนิกส์
เคมีภัณฑ์ วัสดุก่อสร้าง ชิ้นส่วนยานยนต์
อาหาร/เครื่องดื่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า

ธุรกิจกำลังฟื้นตัว

ค้าปลีก รับเหมาก่อสร้าง เกษตรแปรรูป
ไอที ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ การแพทย์
สินค้าอุปโภคบริโภคและบริโภค เฟอร์นิเจอร์

ธุรกิจยังไม่ฟื้น

อสังหาริมทรัพย์ให้เช่า ขนส่ง/โลจิสติกส์
(ขนส่งทางน้ำ/อากาศ) ท่องเที่ยว
(โรงแรม/ร้านอาหาร) บริการส่วนบุคคล

ที่มา : ttb analytics

ผลกระทบต่อเนื่องหลัง COVID-19

1 คนว่างงานเพิ่มและว่างงานยาวนานขึ้น ส่งผลถึงการขาดรายได้ ทักษะ และความสามารถในการทำงานในอนาคต

จากอัตราว่างงานช่วงปกติ 1%

ปี 2563

อัตราการว่างงาน 1.69%

ผู้ว่างงานมากกว่า 1 ปี

+ 30.7%

สะท้อนถึงการขาดรายได้ และ COVID-19

จะส่งผลให้ผู้ว่างงานมีการว่างงานที่ยาวนานขึ้น และโอกาสในการกลับไปทำงานใหม่อีกครั้งยากขึ้น

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

3 การสูญเสียรายได้จากวิกฤต COVID-19 ทำให้ครัวเรือนต้องนำเงินออมมาใช้จ่ายเพื่อรักษาระดับการบริโภค และมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้น

บัญชีเงินฝาก < 100,000 บาท

มูลค่า ลดลง

บัญชีเงินฝาก > 100 ล้านบาท

มูลค่า เพิ่มขึ้น

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

มูลค่าหนี้ครัวเรือน

ปี 2562

13.49

ล้านล้านบาท

ปี 2563

14.03

ล้านล้านบาท

ครัวเรือนยากจนที่มีหนี้

4.5

แสนครัวเรือน

5.9

แสนครัวเรือน

ระยะเวลาชำระหนี้เฉลี่ย 10 ปี ถึงจะชำระหนี้หมด

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

2 การที่นักเรียนนักศึกษายังไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลกระทบต่อการสูญเสียทักษะทางการศึกษา

การเลื่อนเปิดภาคเรียน/ปรับรูปแบบการเรียนรู้

ทักษะทางการศึกษา ลดลง

เด็กไม่ได้เรียน 3-4 เดือน

สูญเสียทักษะการศึกษา 1-1.5 ปี*

การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์/ผ่านดาวเทียม

เด็กในครัวเรือนรายได้น้อย

ตกหล่น 8 หมื่นคน

เนื่องจากขาดอุปกรณ์สำหรับการเรียน

*ที่มา: รายงาน Social Impact Assessment of COVID-19 in Thailand , Oxford Policy Management และ United Nation

4 สถานการณ์ COVID-19 ส่งผลกระทบในวงกว้าง ทำให้ต้องใช้งบประมาณในการช่วยเหลือเยียวยาจำนวนมาก

การใช้งบประมาณเฉพาะโครงการช่วยเหลือเยียวยาตาม พ.ร.ก. เงินกู้

หน่วย : แสนล้านบาท

7.09

2563

1.36

2564 - ปัจจุบัน

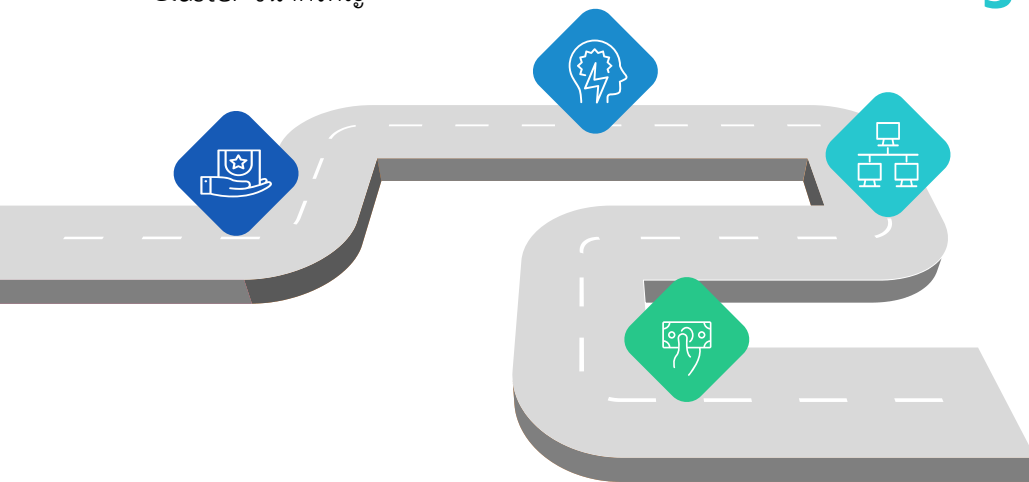

หากสถานการณ์แย่ลง

- ต้องช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มขึ้น
- ภาระทางการคลัง
- กระทบการฟื้นฟูเศรษฐกิจในอนาคต

1 การช่วยเหลือเยียวยายังคงเป็นสิ่งจำเป็น

- ต้องมุ่งเน้นให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น
- ปรับมาตรการช่วยเหลือในลักษณะเฉพาะกลุ่ม → เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยลดงบประมาณ
- มีมาตรการสาธารณสุขทั้งการควบคุมการแพร่ระบาด นิดวัคซีนในช่วงเปิดประเทศ เพื่อจำกัดการเกิดการแพร่ระบาดเป็น Cluster ขนาดใหญ่

2 การพัฒนาทักษะและการฝึกอบรมเป็นสิ่งสำคัญ

- ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะผู้ว่างงานที่ว่างงานเป็นระยะเวลานาน
- เชื่อมโยงกับตำแหน่งงานจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แรงงานสามารถพัฒนาทักษะและหางานได้มากขึ้น

3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความพร้อมและสามารถเข้าถึงได้

- จะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ได้รับผลกระทบให้เข้าถึงการช่วยเหลือเยียวยาได้มากขึ้น
- สนับสนุนการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะ และการหารายได้

4 การปรับโครงสร้างหนี้ ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุนที่มีดอกเบี้ยต่ำ

- เพื่อประกอบอาชีพ ร่วมกับฝึกอบรมอาชีพยกระดับทางทักษะทางการเงิน

ขอขอบคุณ

Download เอกสาร : <http://www.nesdc.go.th/main.php?filename=index>

